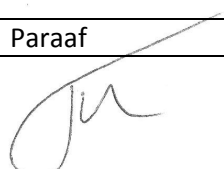

Archeologische Quicksan

Heesch - Beellandstraat

Gemeente Bernheze

Steller	Drs. A.A. Kerkhoven
Versie	Concept 1.0
Projectcode	12110023
Datum	22-11-2012
Opdrachtgever	LWM Ewislaan 12 1852 GN Heiloo
Uitvoerder	Transect Australiëlaan 5-a 3526 AB Utrecht
Bevoegde overheid	Gemeente Bernheze

Autorisatie		
Naam	Datum	Paraaf
Drs. T. Nales (Senior KNA Prospector)	22-11-2012	

ISSN: 2211-7067

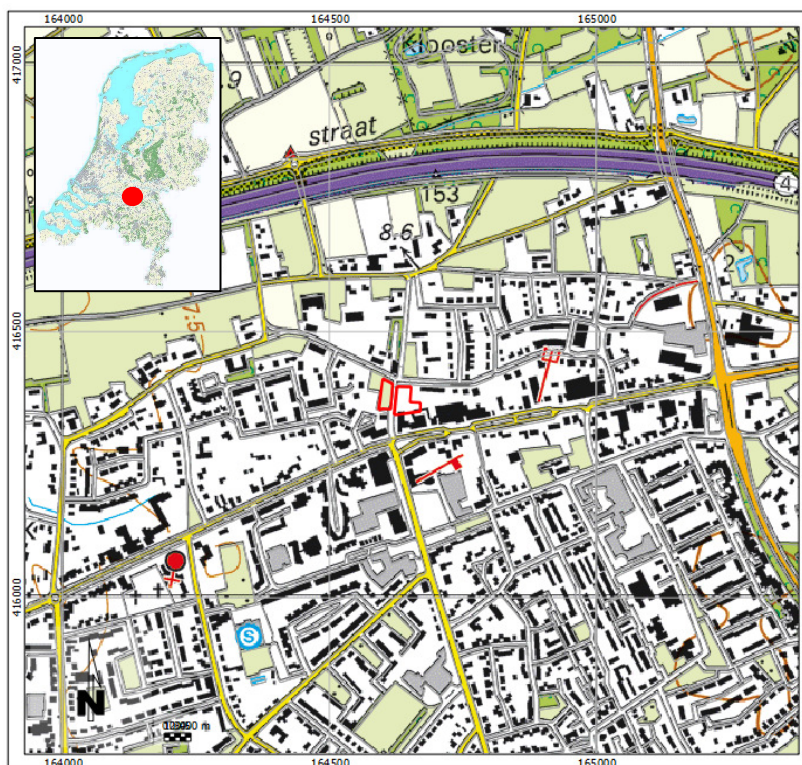
© Transect, Utrecht

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Transect aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

1. Aanleiding

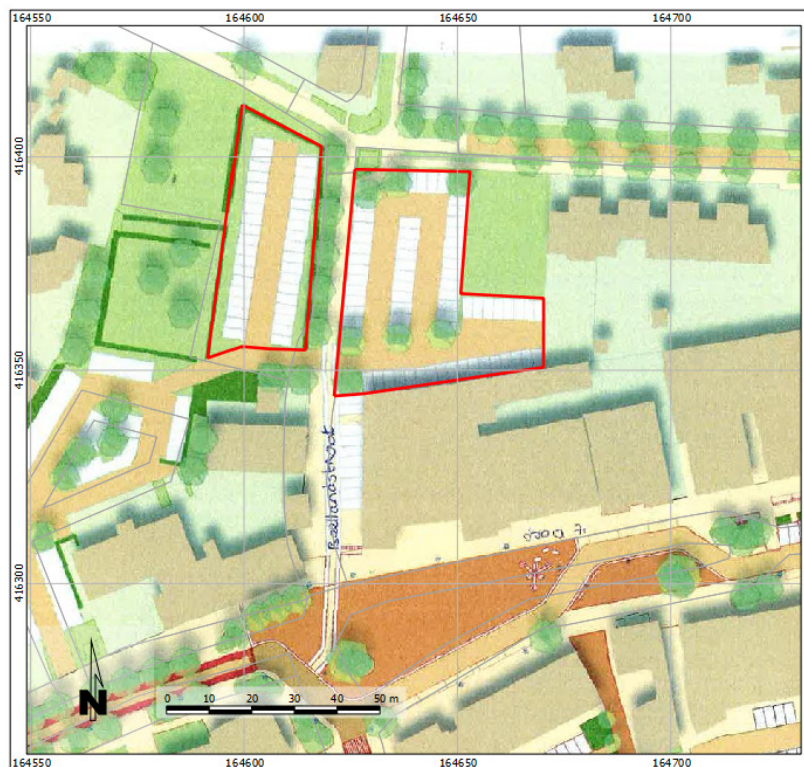
In Heesch worden aan de Beellandstraat twee parkeerterreinen gerealiseerd. Ten behoeve van de parkeerterreinen moet het bestemmingsplan worden gewijzigd. Op basis van het vigerend ruimtelijk beleid zou een archeologisch onderzoek moeten worden uitgevoerd. De maximale diepte van de bodemingreep is echter slechts 30 cm onder maaiveld. De vraag is in hoeverre hiervoor een archeologisch onderzoek nuttig en noodzakelijk is.

Figuur 1: Ligging van het plangebied. Het betreft twee parkeerterreinen aan de Beellandstraat.

2. Afbakening plangebied

Het plangebied betreft twee parkeerterreinen in Heesch (gemeente Bernheze). De parkeerterreinen liggen aan de Beellandstraat. Het parkeerterrein aan de oostzijde van de Beellandstraat heeft een oppervlakte van circa 1.600 m² en die aan de westzijde een oppervlakte van circa 750 m². Voor de begrenzing van de plangebieden en het planontwerp wordt verwezen naar figuur 2.

Figuur 2: Afbakening plangebied.

3. Doel

Het doel van deze quickscan is een beperkte inventarisatie van informatie over de archeologische verwachting van het plangebied. Op basis hiervan wordt inzicht gegeven in het risico van versterking van archeologische waarden, noodzakelijke onderzoeksmaatregelen c.q. behoudsmaatregelen. De quickscan is een adviesdocument en valt buiten de kaders van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2. Het is bedoeld om voordat het archeologisch proces wordt ingegaan een afweging te maken van nut & noodzaak. Wij adviseren om de conclusies en het advies uit deze quickscan af te stemmen met het bevoegd gezag.

Over de volgende onderwerpen is informatie verzameld:

- Vigerend beleid.
- Bodem en geomorfologie.
- Archeologische waarden en onderzoeksmeldingen.
- Huidig gebruik, historische situatie en bodemverstoringen.

4. Vigerend beleid

In 1992 heeft Nederland het *Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed* ondertekend; ook wel het *Verdrag van Malta* of *Valletta* genoemd, naar het eiland en de plaats waar het is ondertekend. Het Verdrag is in 1998 geratificeerd en op 1 september 2007 via de *Wet op de*

Archeologische Monumentenzorg (Wamz) geïmplementeerd. De Wamz is een wijzigingswet en omvat een wijziging van de Monumentenwet 1988, de Wet Milieubeheer en de Ontgrondingenwet. Vanuit de Wet op de Ruimtelijke Ordening (Wro) bestaat sindsdien een verplichting om bij de voorbereiding van bestemmingsplannen alle ter zake doende belangen mee te wegen. In feite is de Wamz een concrete invulling van deze verplichting en een verbreding van de zorgplicht voor archeologische waarden in het milieubeheer.

Het plangebied is op de archeologische beleidskaart van de gemeente Bernheze deels als hoge archeologische verwachting (donkeroranje) en deels als middelhoge archeologische verwachting (oranje) aangeduid. Voor de gebieden met een hoge archeologische verwachting geldt een onderzoeksplicht bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm en een verstoringsoppervlakte van meer dan 250 m². Voor gebieden met een middelhoge archeologische verwachting geldt een onderzoeksplicht bij een verstoringsdiepte van meer dan 40 cm en een verstoringsoppervlakte van meer dan 2.500 m².

Figuur 3: Archeologische beleidskaart gemeente Bernheze.

5. Bodem en geomorfologie

De bodemkundige situatie in het plangebied is onbekend. Uit het direct omringende gebied blijkt dat in het plangebied een hoge zwarte enkeerdgrond van leemarm en zwak lemig fijn zand mag worden verwacht (code zEZ21; zie bijlage 1). Volgens de geomorfologische kaart ligt dit oud bouwlanddek op

een dekzandrug (code 3L5; zie bijlage 2). Archeologisch gezien worden dergelijke bodemkundige en geomorfologische situaties hoog gewaardeerd. Het oud bouwlanddek is het gevolg van jarenlange plaggenbemesting. Het aldus ontstane oud bouwlanddek heeft een beschermende werking op eventueel aanwezige archeologische waarden in de top van het dekzand. In de praktijk blijkt dat hele nederzettingsterreinen hieronder bewaard zijn gebleven.

6. Archeologische waarden en onderzoeksmeldingen

Het plangebied heeft geen archeologisch wettelijk beschermde status en is ook niet aangewezen als archeologische waardevol terrein op de Archeologische MonumentenKaart (AMK). In het centraal Archeologische Informatiesysteem (Archis) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) staan in het plangebied geen archeologische waarnemingen of vondstmeldingen geregistreerd. Ook staan in het plangebied geen archeologische onderzoeksmeldingen geregistreerd.

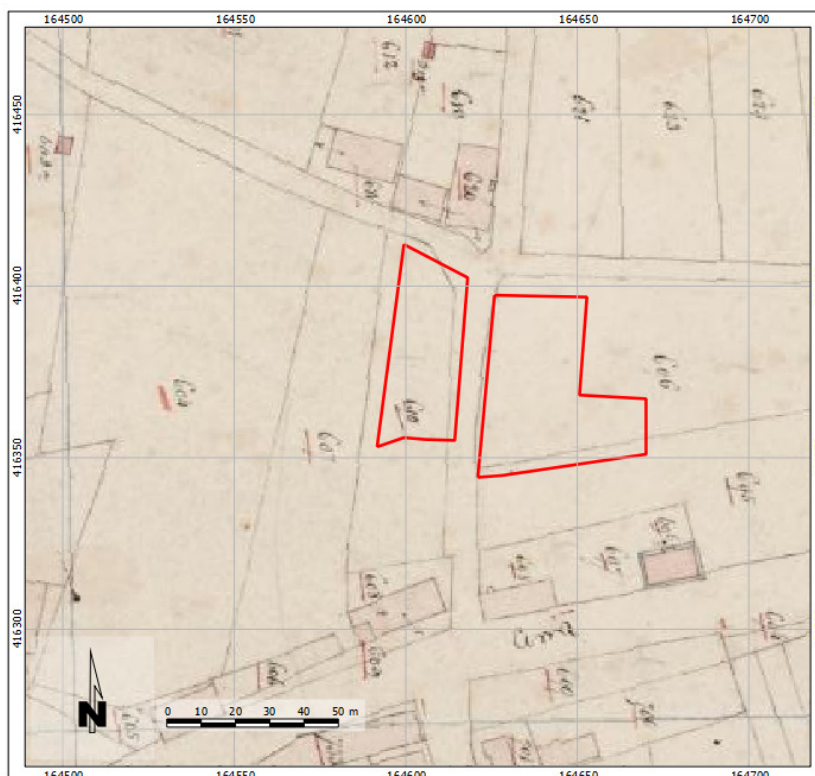
Aangrenzend aan het oostelijke parkeerterrein is in het verleden een archeologisch verkennend booronderzoek uitgevoerd (zie bijlage 3: Archis-onderzoeksmelding 38.586). Uit de resultaten hiervan blijkt dat de top van het dekzand op circa 80 cm tot circa 130 cm –Mv ligt. Het dekzand is tot in de C-horizont, dus tot in het geel-grijze zand, afgetopt. Dit betekent dat het archeologisch relevante niveau voor wat betreft de bovenste circa 30 cm is verstoord. Diepere grondsporen, zoals staanders van boerderijen, waterputten en greppels zullen, indien aanwezig, nog bewaard zijn gebleven. Een deel van het onderzoeksgebied bleek tot 130 cm –Mv geroerd te zijn.

Archeologische waarnemingen in de buurt van het plangebied bestaan onder andere uit vondsten uit Late Middeleeuwen (1050 -1500 na Chr.) en Nieuwe tijd (1500 – heden) (Archis- waarnemingsnr. 14287, 14307, 17214, 21605, 21606, 60231). Op het terrein van het gemeentehuis en bij de Broekhoek zijn bij de aanleg van een rioolsleuf in 1990 aardewerk, een slijpsteen en een waterput uit de IJzertijd (800 – 12 voor Chr.) gevonden (Archis-waarnemingsnr. 21604 en 21606). Aan de Hoogstraat 28-30 is in 2011 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd (Archis-onderzoeksmeldingsnr. 34.768), waarbij een kuilencuster en een greppel zijn gevonden, die vermoedelijk uit de prehistorie of Romeinse tijd dateren. Daarnaast zijn nederzettingenresten uit de volle en late middeleeuwen aangetroffen, waaronder boerderijplattengronden en erven (Archis-waarnemingsnr. 419588).

Aangezien in het plangebied dekzand wordt verwacht, kunnen ook oudere archeologische waarden worden verwacht, namelijk vanaf het Laat Paleolithicum B (18.000 – 8.800 voor Chr.).

7. Huidig gebruik, historische situatie en bodemverstoringen

Het huidige gebruik bestaat uit braakliggend terrein. Op het kadastrale Minuutplan 1811 – 1832 staat geen bebouwing in het plangebied (zie figuur 5). In het bodemloket staat onder het adres van het plangebied geen informatie over bodemsaneringen of milieuhygiënisch onderzoek geregistreerd (www.bodemloket.nl). Er zijn dus geen indicaties voor recente bodemverstoringen van enige omvang.

Figuur 4: Kadastrale Minuutplan 1811 - 1823.

8. Conclusie

Uit de quickscan kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- 1) De geplande bodemingrepen vallen binnen de vrijstellingscriteria van het gemeentelijk archeologiebeleid. De beoogde diepte van de bodemingrepen is maximaal 30 cm. Het beleid kent een vrijstellingscriterium tot 40 cm.
- 2) Bodemingrepen dieper dan 40 cm zijn alleen onderzoeksplichtig voor wat betreft de hoge archeologische verwachtingszones (donker oranje kleuren in figuur 3).
- 3) Uit de geraadpleegde bodemkundige, geomorfologische en archeologische informatie blijkt, dat het archeologisch relevante niveau zich naar alle waarschijnlijkheid op circa 80 cm –Mv bevindt, zodat bodemingrepen die hierboven blijven nauwelijks een negatief effect op eventueel aanwezige archeologische waarden zullen hebben.
- 4) Het archeologisch relevante niveau bestaat uit dekzand, dat waarschijnlijk tot in de C-horizont, dus tot in het geel – grijze zand is afgetopt. Dit betekent dat eventuele steentijdnederzettingen in de vorm van vuursteenconcentraties zullen zijn verstoord.
- 5) Het plangebied heeft gezien punt 4 een lage verwachting voor wat betreft archeologische waarden uit het Laate Paleolithicum B tot en met het Mesolithicum.
- 6) Het plangebied heeft een hoge archeologische verwachting voor wat betreft nederzettingen uit het Neolithicum tot en met de Volle Middeleeuwen.

- 7) Gezien het ontbreken van bebouwing in het begin van de 19^e eeuw, heeft het plangebied een lage archeologische verwachting voor de Nieuwe tijd.

9. Advies

Aangezien de bodemingrepen in het plangebied niet dieper reiken dan 30 cm –Mv is er vanuit het gemeentelijk archeologiebeleid geen sprake van een onderzoeksverplichting. Daarnaast bevinden eventuele archeologische waarden zich naar verwachting op een diepte van circa 80 cm –Mv, zodat ook bodemingrepen tot deze diepte geen of nauwelijks een negatief effect hierop zullen hebben. Daarom adviseren wij geen vervolgonderzoek.

Kanttekening

De quickscan is zo zorgvuldig mogelijk uitgevoerd. Desondanks kan niet zondermeer worden uitgesloten dat bij bodemwerkzaamheden archeologische resten worden aangetroffen. De kans hierop is echter klein. Mochten er bij bodemwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, dienen deze conform de hiervoor geldende wettelijke eisen te worden gemeld.

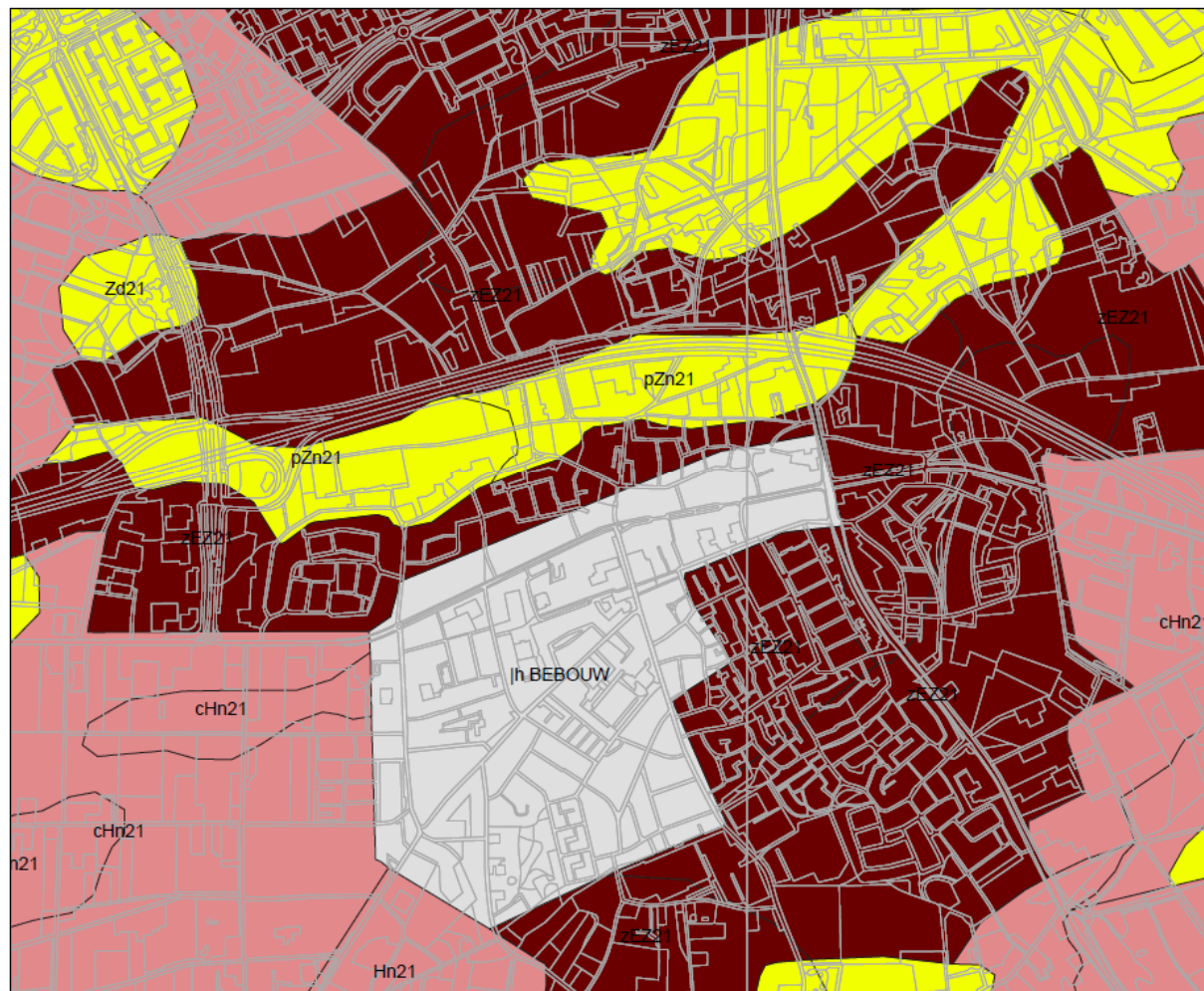
10. Geraadpleegde bronnen

- Archeologische Monumenten Kaart (AMK), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.
- Archeologisch Informatie Systeem II (Archis2), Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE), Amersfoort, 2007.
- Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden, 3e generatie, IKAW, Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB), Amersfoort, 2008.
- Gemeentelijke verwachtingskaarten van Purmerend en Waterland
- www.ruimtelijkeplannen.nl

Bijlage 1: Bodem

22-11-2012

166375 / 417802

162854 / 414926

Legenda

TOP10 ((c)TDN)

BODEM ((c)Alterra)

- Associaties
- Brikgronden
- Bebouwing
- Dijk, bovenlandstrook
- Dikke eerdgronden
- Fluviatile afz ouder pleistoceen
- Groeve, gegraven, mijnstort
- Kalksteenverweringsgronden
- Oude rivierkleigronden
- Overige oude kleigronden
- Ondiepe keileemgronden
- Leemgronden
- Zeekleigronden
- Mariene afz ouder pleistoceen
- Niet-gerijpte minerale gronden
- Oude bewoningsplaatsen
- Rivierkleigronden
- Kalkh lutumarme gronden
- Veengronden
- Moerige gronden
- Water, moeras
- Podzolgronden
- Kalkloze zandgronden
- Kalkhoudende zandgronden

PROVINCIES

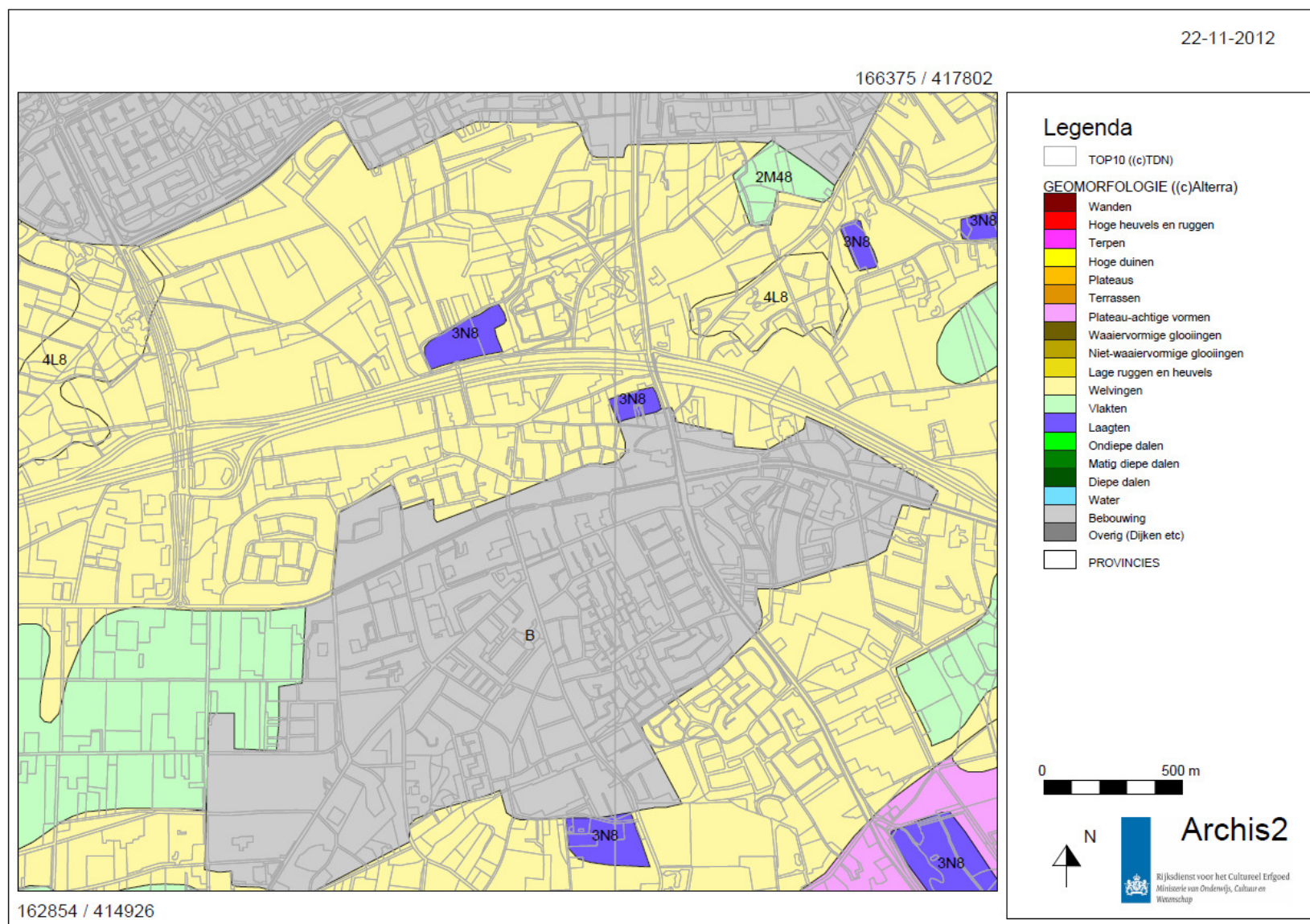
0 500 m

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Bijlage 2: Geomorfologie

Bijlage 3: Archeologische waarden en onderzoeksmeldingen (Archis)

